Gorllewin Arfon / *Western Arfon*

Rydym yn byw yn Arfon a dyma rai o'r delweddau a'n teimladau yn Ysgol Rhostryfan.

Gan blant Ysgol Rhostryfan/

Presented by the children of Rhostryfan School

We live in Arfon and these are some of the images and our feelings about our area and village.

Education and Culture

Culture 2000

Ein Hiaith / *Our Language*

- Mae mwyafrif y bobl yn yr ardal hon yn siarad Cymraeg fel iaith gyntaf, a dyma ein hiaith yn yr ysgol. Os byddwn yn gweld person o wlad dramor byddwn yn siarad Saesneg gyda nhw, oherwydd maent yn fwy tebygol o ddeall Saesneg na Chymraeg achos ei bod fel arfer yn unai iaith gyntaf neu ail iaith. Saesneg yw ail iaith mwyafrif o blant yr ysgol. Mae ein cyflwyniad felly yn Gymraeg a Saesneg.

- Most people in this region speaks Welsh but if talking with a visitor from another country we'll speak English because it seems that it's mostly a first language or a second language to this world! Our presentation therefore is in Welsh and English.

Golygfa o Rostryfan / *View from Rhostryfan*

Barn Plentyn Blwyddyn 6 / *The opinion of a child from Year 6*

- Rwyf yn hoff o'r ardal hon oherwydd ei bod yn fach a chlyd ac mae pawb yn nabod ei gilydd. Hefyd mae popeth yma gennym - does dim angen mynd i lawr i'r dref i brynu pethau, mae ganddom siop sy'n gwerthu sgidia, losin a ffrwythau, bara cacennau a bwydydd tun. Fe allwn hefyd rentio dvd's a fideos. Mae na gapel yn Rhostryfan a'i enw yw Capel Horeb. Mae na hefyd ysgol gynradd i blant o ddosbarth babanod i blant blwyddyn chwech. Mae yma hefyd lwybrau cyhoeddus, neuadd y pentref ac hefyd cae chwarae a cae i chwarae pel droed arno. (Mae 'r cae chwarae ar agor drwy'r nos i'n cadw'n ddiwyd!)

- Rydym yn agos i Gaernarfon ac mae hyn yn handi weithiau i gael esgidiau a dillad mewn siopau da fel Woolworths, Supercigs, New look ac wrth gwrs siopau'r Maes!
- Mae siopau eraill fel Spar, Boots, a siop Na - Nog a siop Dan y Cloc yn iawn!
- Os ydych yn ffansio sgidiau ewch i Stead a Simpsons.
- Mae 'n hawdd cael bwyd yn Tesco, Macsen a Bechdan Bac'

Fy Marn I / *My Opinion*

Our country Wales is a lovely country but today I'm only talking about a region –Western Arfon, the area around Caernarfon and the Nantlle Valley. Caernarfon is a medium sized town but there isn't a lot to do there and not enough shops (many are closed). There's a train, a castle, docks and some shops. I live in Rhostryfan and here there is a shop a chapel a play ground and a school. I think we need more games for children here. I live on a farm so I'm happy here, but not everyone lives on a farm. In our school there's a play ground a field and a yard so there is enough to do there. When we go to town in Caernarfon there's very little to do. There's much more to do in Bangor but I'm not talking about there today because it is outside of our region. As I said it is a beautiful place and I like it!

Lleoliad / *Location*

Rydym yn:

We're in:

- Ewrop / *Europe*
- Y Deyrnas Unedig / *The United Kingdom*
- Cymru / Wales
- Gwynedd
- Arfon

Gorllewin Arfon / *Western Arfon*

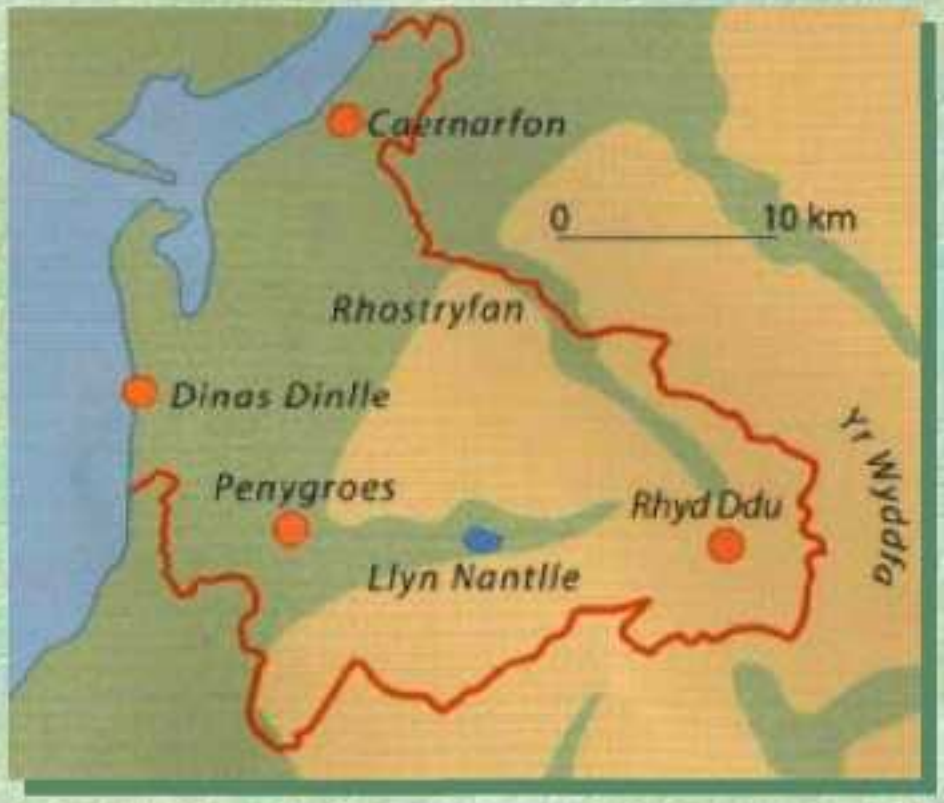

Mae ein hardal yn wledig a hardd, mae'n cynnwys amrywiaeth o dirweddau gan gynnwys mynydd-dir, amaethdir, coedwigoedd a glannau mor.

Our area is rural and includes a wide range of landscapes including, mountains, agricultural land, forests and beaches.

Canolfannau Poblogaeth / *Population Centres*

Bontnewydd

Caernarfon

Rhostryfan

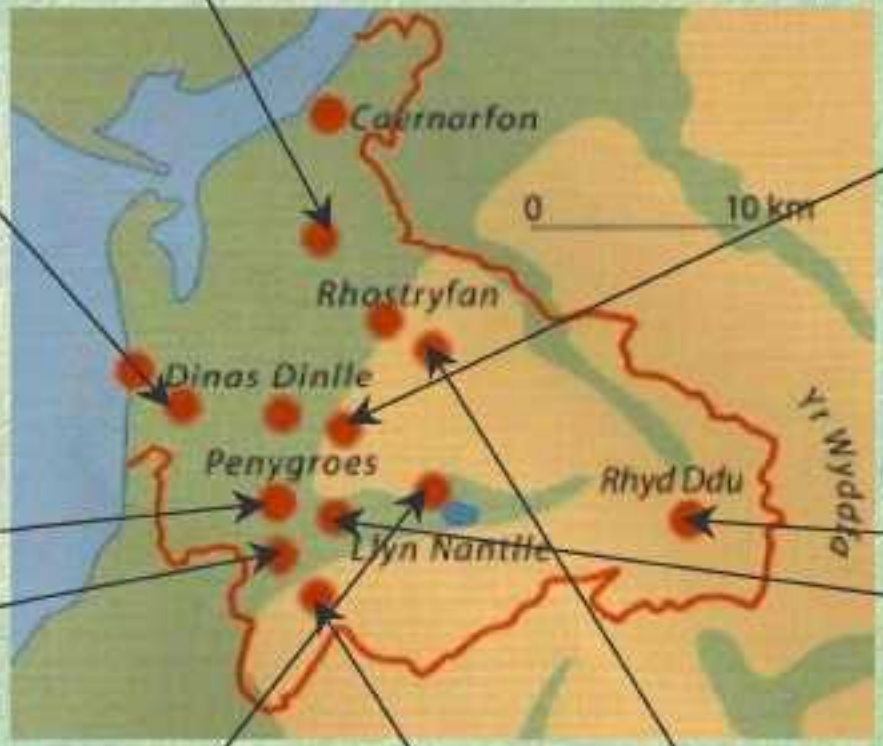

Nebo

Nantlle

Rhosgadfan

Caernarfon

- Prif dref yr ardal yw Caernarfon. Roedd caer Rufeinig yn y dref tua 2000 o flynyddoedd yn ôl ond datblygodd ar ôl i Edward y cyntaf, brenin Lloegr adeiladu castell enfawr yn 1282. Penderfynodd wneud hyn ar ôl i Llywelyn, tywysog olaf Cymru, gael ei ladd mewn brwydr yn Ne Cymru. Mae'r dref bellach yn gartref i tua 10 000 o bobl.

- *The main town in the region is Caernarfon. There was a strong Roman presence here nearly 2000 years ago but the town developed around a huge castle that was built after the death of Llywelyn, the last prince of an independent Wales. Llywelyn was killed in a skirmish in South Wales and the English king, Edward the First consolidated his power over the whole of Wales. The town now has o population of about 10 000 people.*

Caernarfon

Y Cei / *Quay*

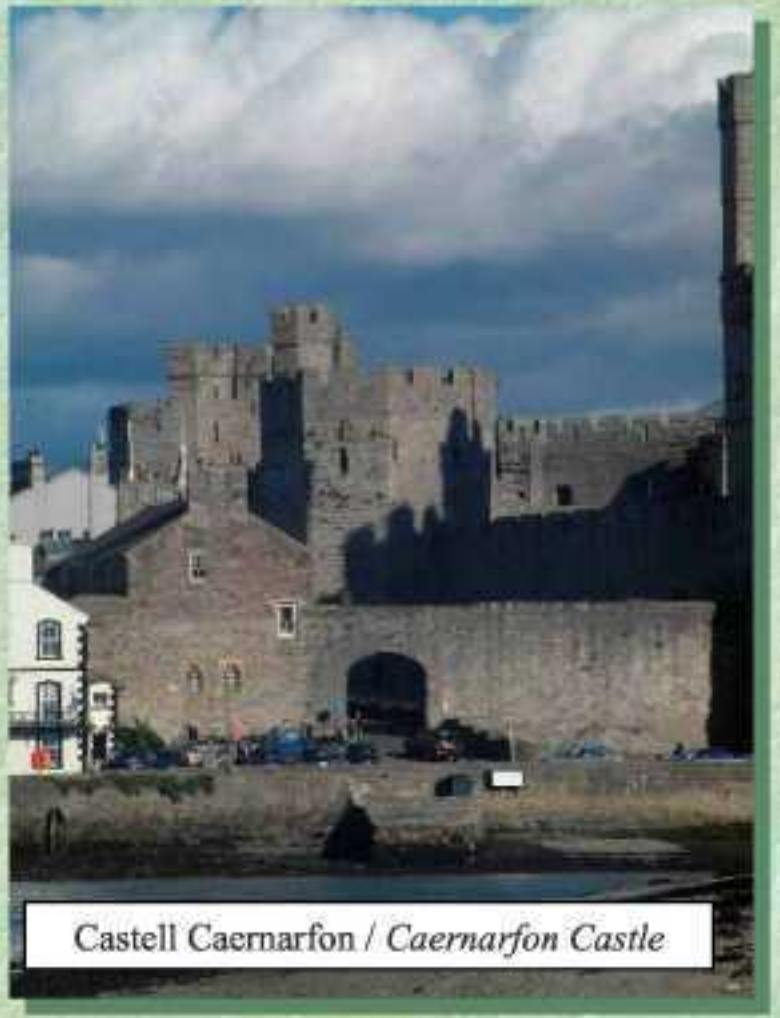

Castell Caernarfon / *Caernarfon Castle*

Caernarfon

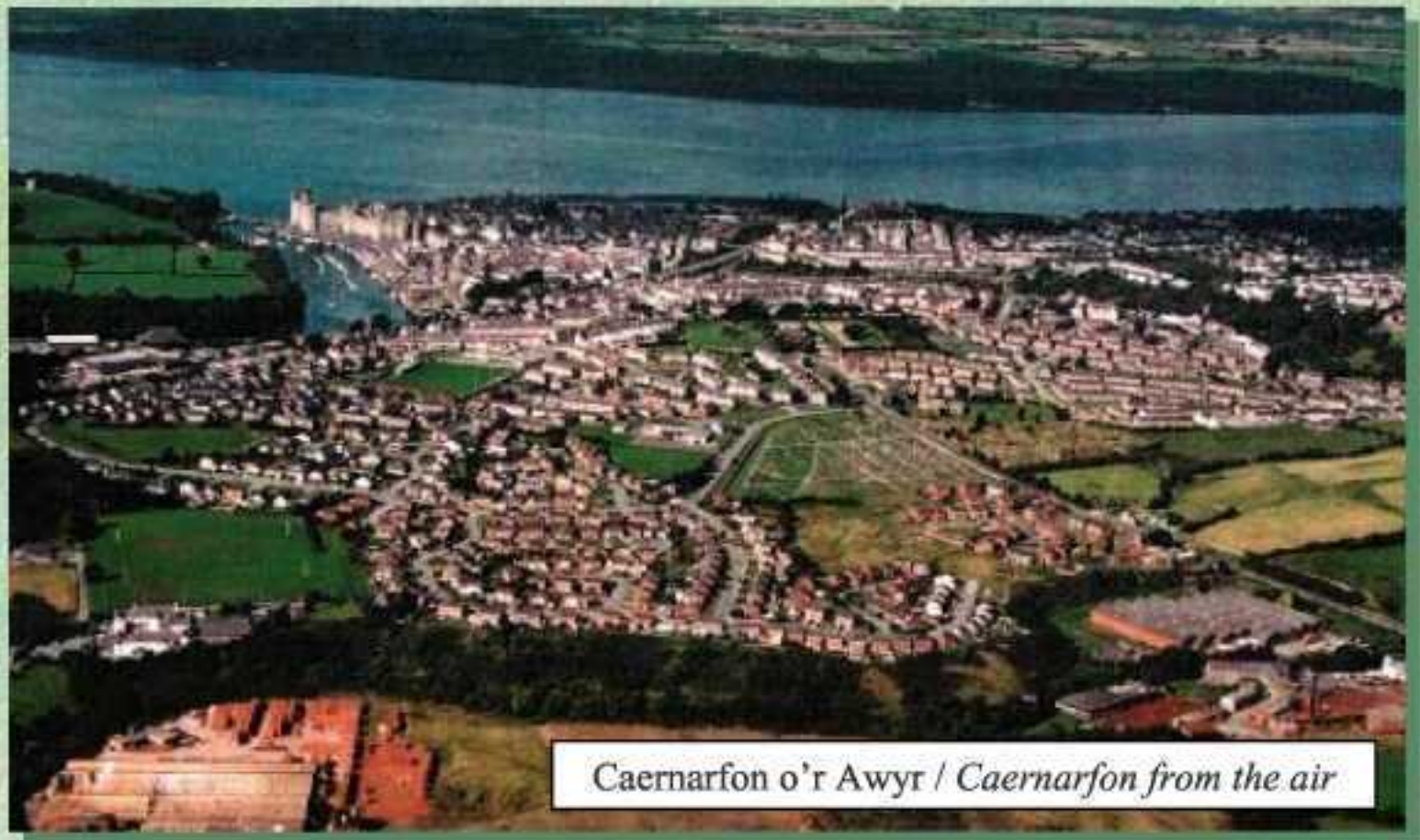

Caernarfon o'r Awyr / *Caernarfon from the air*

Dyffryn Nantlle / *Nantlle Valley*

Cafodd Dyffryn Nantlle ei ffurfio yn wreiddiol gan y rhew lif yn ystod Oes yr Iâ. Bu'r ardal yn ddistaw am flynyddoedd maith ond daethpwyd o hyd i lechi yn y cyffiniau. Datblygodd y chwareli yn y bedwaredd ganrif a'r bymtheg i doi adeiladau yn nhrefi a dinasoedd y byd ond lleihau naeth y galw a bellach mae'r chwareli yn ddistaw ond erys y creithiau yn y dyffryn.

Dyffryn Nantlle is a valley carved out of the mountains by huge glaciers during the ice age. It remained a quiet place for hundreds of years but slate was found in the area. Huge slate quarries were developed during the 19th century, to roof the cities and towns of the developing world. The quarries closed as the demand for slate declined, but the scars remain on the mountains.

Pen y Dyffryn / *The Head of the Valley*

Llyn y Dywarchen

Nant y Mynydd / *Mountain Stream*

Rhostryfan

- Dyma ein pentref ni. Mae Rhostryfan yn bentref gwledig tua pedair kilometr y tu allan i Gaernarfon. Nid yw'n bentref mawr ond mae ynddo siop fechan, ysgol a chapel. Mae 69 o blant yn ein hysgol ac mae y rhan fwyaf yn dod o'r pentref.

- This is our village. Rhostryfan is a small place about four kilometres outside Caernarfon. There is a small shop, a chapel and a school here. There are 69 children in the school, the majority coming from the local area.

Rhostryfan

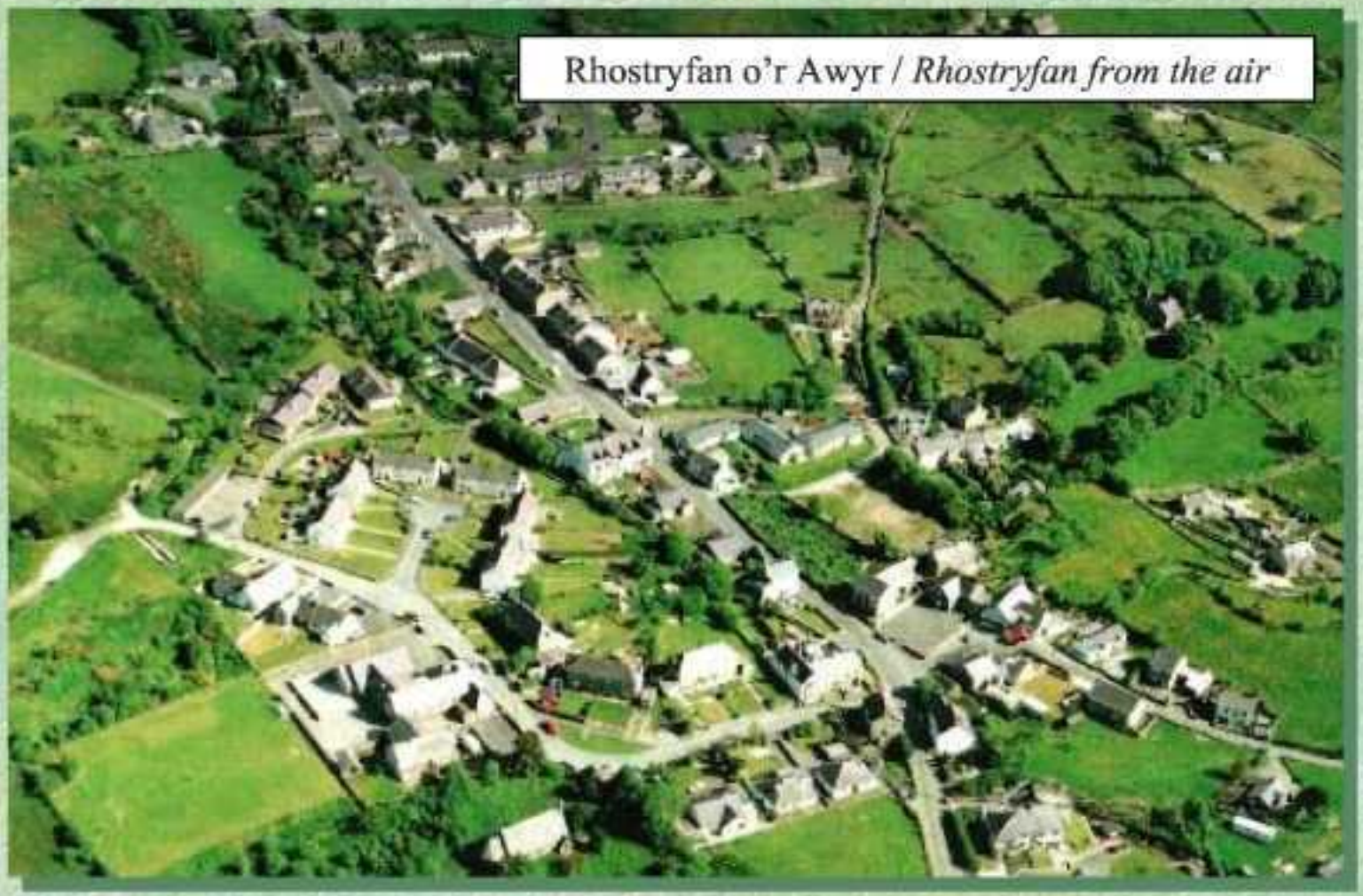

Rhostryfan o'r Awyr / *Rhostryfan from the air*

Mynydd-dir - *The Mountains*

Nid yw ein mynyddoedd yr uchaf yng Nghymru na chwaith yn ein hardal. Mynydd cyfagos, Yr Wyddfa caiff y fraint yma, yn 1085 metr - yr uchaf yng Nghymru a Lloegr. Mae mynyddoedd ein hardal yn ddistaw a hardd gan nad yw'r mwyarfir o ymwelwyr sy'n heidio i'r mynyddoedd cyfagos yn gwybod amdanynt.

The mountains in our area are not the highest in Wales nor the local area, that honour falls to Snowdon being 1085 metres above sea level and is the highest mountain in Wales and England. The mountains in our area are quiet and peaceful, being off the beaten track - the majority of tourists who flock to nearby ranges hardly ever come here.

Mynydd-dir - *The Mountains*

Hanes yr Ardal / *History*

Maen Hir / *Standing Stone*

- Mae pobl wedi bod yn byw yn ein hardal ers miloedd o flynyddoedd. Mae gweddillion adeiladau milwrol o wahanol gyfnodau yn dyst i hanes cythryblus a threisgar gyda caeri cadarn yma gan y Celtiaid, Y Rhufeiniaid, Y Normaniaid a'r Saeson. Un o'r brwydrau olaf oedd pan ymosododd Owain Glyndwr, gwrthryfelwr Cymraeg, ar Gastell Caernarfon ar ddechrau yr ail ganrif ar bymtheg.

- *There is evidence of people living in our area for thousands of years. The abundance of ancient military buildings bears witness to a violent past. Forts within this small area were built by the Celts, the Romans, the Normans and the English. One of the last major battles in the region was in the early 17th century when Owain Glyndwr, a Welsh warrior laid siege to Caernarfon Castle.*

Adeiladau / *Buildings*

Castell Caernarfon / *Caernarfon Castle*

Muriau'r Dref / *Town Walls*

Caer Geltaidd / *Celtic Fort*

Plasdy Glynllifon / *Glynllifon Manor House*

Adeiladau Crefyddol / *Religious Buildings*

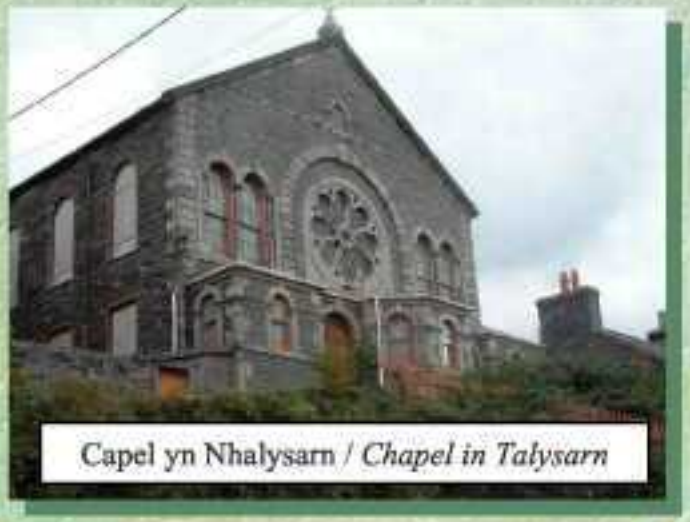

Capel yn Nhalysarn / *Chapel in Talysarn*

Eglwys Llanfaglan / *Llanfaglan Church*

Yn draddodiadol roedd crefydd yn bwysig yma gyda dyfodiad Cristnogaeth tua cyfnod y Rhufeiniaid. Adeiladwyd eglwysi a chapeli ond nawr fel y gwelir yn llun y capel, mae dylanwad crefydd wedi edwino.

Traditionally religion played a crucial role in the life of the area. Christianity was introduced late or just after the Roman period and flourished for centuries. Churches or chapels were built in every village, but as the photograph of the chapel shows, many are now closed and the importance of religion has been in steady decline.

Chwareli / Quarries

- Bellach mae un o brif ddiwydiannau yr ardal, sef mwyngloddio llechi wedi gorffen. Mae hoel y diwydiant ar hyd lethrau'r mynyddoedd a'r gweithfeydd yn raddol ddadfeilio.

- *The main industry in the region, slate production has now finished. The remains of the once huge industry still scars the landscape and the quarries are now quietly crumbling.*

Hoel Diwydiant / *Industrial Scars*

Diwydiannau Presennol / *Present Industries*

Twristiaeth / *Tourism*

Amaethyddiaeth / *Agriculture*

- Dau ddiwydiant sy'n gryf iawn yma bellach yw twristiaeth ac amaethyddiaeth. Mae'r diwydiant twristiaeth yn fuddiol ond yn dod a phroblemau newydd tra mae'r diwydiant amaeth wedi ei daro gan un argyfwng ar ôl y llall (BSE a'r Clwy Traed a'r Gennau).

- *Tourism and Agriculture are two of the main industries. Tourism is flourishing but brings new problems. Farming has been lurching from one disaster to the next (BSE and Foot and Mouth).*

Yr Arfordir / *The Coastline*

- Rhan o atyniad yr ardal yw'r arfordir fendigedig fel Dinas Dinlle.
- Part of the attraction to the area is the beautiful coastlines such as Dinas Dinlle.

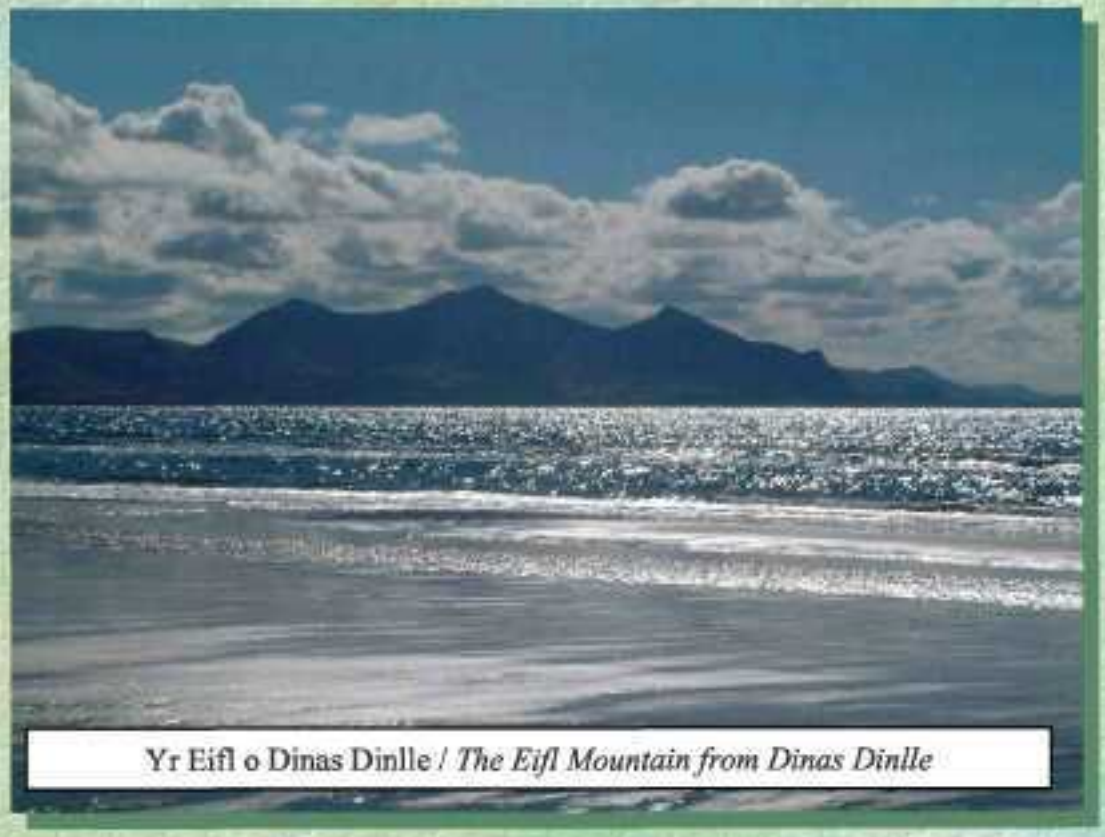

Yr Eifl o Dinas Dinlle / *The Eifl Mountain from Dinas Dinlle*

Traethau - *Beaches*

Manylion / *Details*

- Mae croeso i chi gysylltu â'r ysgol / *You are welcome to contact the school:*
  - Ysgol Rhostryfan - *Rhostryfan School*
    Rhostryfan
    Caernarfon
    Gwynedd
    LL54 7LR
    UK
  - pennaeth@rhostryfan.gwynedd.sch.uk
  - ☎ +44 1286 830 727